

BESLUT
2017-10-09

Dnr Ö 25-2017

SÖKANDE

Centre for Health Equity Studies (CHESS)
Stockholms universitet
106 91 Stockholm

ÖVERLÄMNAT ÄRENDE

Regionala etikprövningsnämnden i Stockholms beslut den 14 september 2017, dnr 2017/1357-31, se bilaga

Projekttitel: Resurser, institutioner, välfärd och hälsa: om folkhälsans förutsättningar i de nordiska länderna.

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDENS BESLUT

Centrala etikprövningsnämnden godkänner den forskning som avses med ansökningen.

BAKGRUND

Syftet med forskningen uppges bl.a. vara att öka kunskapen kring hälsans sociala bestämningsfaktorer genom att undersöka tre forskningsfrågeställningar: A) På vilket sätt är individuella och kollektiva resurser kopplade till den folkhälsorelaterade utvecklingen i Sverige. B) På vilket sätt påverkar välfärdsstatens förändring sambandet mellan resurser och ojämlikhet i hälsa. C) Hur förändras och överförs ojämlikhet i hälsa över individers livslopp och mellan generationer. För att besvara projektets forskningsfrågor avser projektgruppen att samla in ett stort registermaterial som omfattar alla som har varit folkbokförda i Sverige någon gång under perioden 1980–2016 (indexpopulationen). Kodnyckeln till forskningspersonernas identitet finns endast hos registerhållaren (SCB) där data sammanställs. I ansökningen redogörs för fyra olika delstudier som ska göras inom ramen för projektet.

BESLUT
2017-10-09

Dnr Ö 25-2017

Den regionala etikprövningsnämnden har – med hänvisning till 29 § etikprövningslagen – tillsammans med ett eget yttrande överlämnat ansökningen till Centrala etikprövningsnämnden för avgörande. Argument för att inte pröva ansökningen fördes fram enligt följande: Ansökningen avser inte ett enskilt forskningsprojekt utan fyra olika projekt. Sökanden bör komma in med fyra separata ansökningar för de olika projekten. Argument för att pröva ansökningen fördes fram enligt följande. Forskningen är tillräckligt avgränsad för att kunna prövas. Forskningsfrågan är klar och medger en helhetsbedömning av den aktuella forskningen. Forskningen är angelägen och det finns inget som talar emot att en uppdelning på fyra olika ansökningar inte skulle godkännas.

Nämnden anförde vidare att det blir allt vanligare med ansökningar om etikgodkännande som avser stora forskningsprojekt och att frågan om godkännande behöver belysas ytterligare.

Sökanden har fått tillfälle att komplettera ansökningen och att uttala sig om den regionala nämndens yttrande.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Enligt 6 § etikprövningslagen ska ett godkännande avse ett visst projekt eller en del av ett projekt eller en på något liknande sätt bestämd forskning. Av författningskommentaren till 6 § (prop. 2002/03:50 s. 195) framgår att ett projekt oftast är avgränsat med avseende på den vetenskapliga frågeställningen, antalet forskningspersoner som ska delta, forskningsledningen, antal forskare och annan personal som ska ingå i projektet, finansiering och budgetering osv. En sådan avgränsning krävs för att projektet ska kunna prövas. Beträffande den nu aktuella forskningen ligger det nära till hands att betrakta den som avgränsad bl.a. genom forskningsledningen, de forskare som ska ingå i projektet, den finansiering genom anslag som man erhållit samt att det är en gemensam – för det aktuella projektet – upprättad databas som kommer att användas. Vid en sammanvägd bedömning finner Centrala etikprövningsnämnden att den forskning som avses med ansökningen ska betraktas som ett projekt, som bedöms i sin helhet.

Om forskningen genomförs så som den beskrivs av forskargruppen kan den förväntas medföra en kunskapsvinst samtidigt som riskerna för forskningspersonerna får betraktas som mycket ringa. Enligt 9 § etikprövningslagen får forskning godkännas bara om de risker som

BESLUT
2017-10-09

Dnr Ö 25-2017

den kan medföra för forskningspersonernas hälsa, säkerhet och personliga integritet uppvägs av dess vetenskapliga värde, den bör därför godkännas.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Karin Almgren, Peter Höglund, Kjell Asplund, Anders Brändström, Ann Wennerberg, Bengt Gustafsson och Birgitta Hübinette efter föredragning av Peter Höglund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Carina Gunnarsson, Elina Mäki-Torkko, Christina Eintrei, Elena Namli och Bimbi Ollberg samt administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig deltagit.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

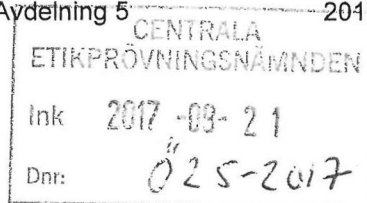
Karin Almgren
Ordförande

**Regionala etikprövningsnämnden
i Stockholm**

Protokoll
Avdelning 5

2017/5:8
2017-09-14

Ordförande

Agneta Eberhardt

Ledamöter med vetenskaplig kompetens

Jenny Cisneros Örnberg (*statsvetenskap*), vetenskaplig sekreterare
Gunnel Backenroth (*psykologi*), deltar inte i ärende 2017/1288, 2017/1376, 2017/1643
Karin Edvardsson Björnberg (*miljöfilosofi*)
Stefan Fors (*socialgerontologi*), deltar inte i ärende 2017/1357
Sven Ove Hansson (*filosofi*)
Gert Helgesson (*medicinsk etik*), deltar inte i ärende 2017/1677
Jerzy Sarnecki (*kriminologi*), deltar inte i ärende 2017/1562, 2017/1573, 2017/1576,
2017/1587, 2017/1623, 2017/1641, 2017/1643, 2017/1648, 2017/1677, 2017/1691
Sten-Åke Stenberg (*sociologi*), deltar inte i ärende 2017/1614
Marianne Sundström (*nationalekonomi*), deltar inte i ärende 2017/1614
David Titelman (*psykologi*)

Ledamöter som företräder allmänna intressen

Kerstin Espman
Margaretha Hertelius
Gunilla Johansson
Stig Johnell

Administrativ sekreterare

Helena Hallgren Lönn

§ 1 Ordföranden förklarar sammanträdet öppnat.

§ 2 Ansökningar om etisk granskning av forskningsprojekt, se **Bilaga**.

§ 3 Med stöd av 27 § tredje stycket etikprövningslagen beslutas att lämna över till ordförande och den vetenskaplige sekreteraren att ompröva beslut enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223)

§ 4 Ordföranden förklarar mötet avslutat och meddelar att nästa sammanträde i avdelning 5 äger rum torsdagen den 12 oktober 2017.

Agneta Eberhardt
Ordförande

Jenny Cisneros Örnberg
Protokollförare, vetenskaplig sekreterare

Diarienummer:
2017/1357-31/5
Föredragande:
Jenny Cisneros Örnberg

Sökande: Stockholms universitet
Behörig företrädare:
Projekt: Resurser, institutioner, välfärd och hälsa: om
folkhälsans förutsättningar i de nordiska länderna
Forskare som genomför projektet:

Stefan Fors anmäler jäv och lämnar sammanträdesrummet.

BESLUT

Med stöd av 29 § lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor överlämnar nämnden ärendet till Centrala etikprövningsnämnden för avgörande.

Beslutet får enligt 36 § etikprövningslagen inte överklagas.

Skälen för överlämnande

Det övergripande syftet med studien är att öka kunskapen kring hälsans sociala bestämningsfaktorer i Sverige och de andra nordiska länderna genom att besvara forskningsfrågorna (1) På vilket sätt är individuella och kollektiva resurser kopplade till den folkhälsorelaterade utvecklingen i Sverige, (2) På vilket sätt påverkar välfärdsstatens förändring sambandet mellan resurser och ojämlikhet i hälsa, (3) Hur förändras och överförs ojämlikhet i hälsa över individers livslopp och mellan generationer I ansökan redogörs för fyra olika s.k. sub-studies: (1) Social determinants of nursing home residence and independent living at the end of life, (2) Secular change in the family determinants of health across cohorts born in 1935-2000, (3) unemployment, precarious work and adverse health in the Nordic countries 1980-2016. How does social policy matter? (4) The changing dynamics of social determinants of health from a life course perspective. För att besvara projektets forskningsfrågor avser projektgruppen att samla in ett stort registermaterial som omfattar alla som har varit folkbokförda i Sverige någon gång under perioden 1980-2016 (indexpopulationen). Aidentifierat material kommer att förvaras på CHESS och kodnyckel hos SCB.

Argument för att inte pröva ansökan fördes fram enligt följande. Ansökan avser inte ett enskilt forskningsprojekt utan fyra olika projekt. Sökanden bör komma in med fyra separata ansökningar för de olika projekten.

Argument för att pröva ansökan fördes fram enligt följande. Forskningen är tillräckligt avgränsad för att kunna prövas. Forskningsfrågan är klar och medger en helhetsbedömning av den aktuella forskningen. Forskningen är angelägen och det finns inget som talar mot att en uppdelning på fyra olika ansökningar inte skulle godkännas.

Det kan konstateras att det blir allt vanligare med ansökningar om etikgodkännande som avser stora forskningsprojekt och att frågan om godkännande behöver belysas ytterligare. Eftersom det råder oenighet om utgången av etikprövningen begär samtliga ledamöter att ansökan överlämnas till Centrala etikprövningsnämnden för avgörande.

Detta beslut utgör samtidigt nämndens eget yttrande i ärendet till Centrala etikprövningsnämnden.

Beslutet är expedierat till behörig företrädare och ansvarig forskare 2017-09-19